

ZARZĄDZENIE

Dnia 20 grudnia 2023 r.

Na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. i art. 429 § 1 k.p.k., odmówić przyjęcia wniosku obrońcy K.Ł. z dnia 23 października 2023 r. o wznowienie postępowania w przedmiocie kosztów postępowania w zakresie zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego, jako niedopuszczalnego z mocy ustawy.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu, postanowieniem z dnia 2 czerwca 2015 r., sygn. akt III Kop 104/15, odmówił wykonania europejskiego nakazu aresztowania nr [...] z dnia 21 lutego 2014 r., wydanego wobec polskiego obywatela K. Ł.. W postępowaniu tym ścigany korzystał z pomocy obrońcy z wyboru.

W dniu 21 lipca 2015 r. adw. P. Ł. zwrócił się do Sądu Okręgowego w Poznaniu z wnioskiem o „ustalenie kosztów obrony i przyznanie ściganemu kosztów ustanowienia obrońcy z wyboru w kwocie 3 tys. zł.”

Sąd Okręgowy w Poznaniu, postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2015 r., zasądził od Skarbu Państwa na rzecz K. Ł. kwotę 600 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem obrońcy, w pozostałym zakresie nie uwzględniając wniosku obrońcy.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, po rozpoznaniu zażalenia obrońcy na powyższe postanowienie, postanowieniem z dnia 29 września 2015 r., sygn. akt II AKz 334/15, utrzymał je w mocy.

W dniu 23 października 2023 r. obrońca K. Ł., adw. P. S., wniósł na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 października 2023 r., sygn. akt SK

105/20, o wznowienie postępowania co do kosztów postępowania w zakresie zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego w odniesieniu do postanowień Sądów orzekających w obu instancjach. Ponadto, na podstawie art. 632 pkt 2 w zw. z art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 626 § 2 k.p.k. o przyznanie ściganemu kosztów zastępstwa adwokackiego w łącznej kwocie 9 tys. zł. Pismo to zostało przekazane przez Sąd Okręgowy w Poznaniu według właściwości Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, postanowieniem z dnia 7 grudnia 2023 r., sygn. akt II AKo 184/23, uznał się niewłaściwym rzeczowo w tej sprawie i przekazał ją do rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy, po zapoznaniu się z treścią wniosku obrońcy z dnia 23 października 2023 r., dostrzegł podstawy do odmowy przyjęcia go do rozpoznania, jako niedopuszczalnego z mocy ustawy.

Co do zasady, przedmiotem wznowienia postępowania są prawomocnie zakończone postępowania sądowe, w których rozstrzygnięto o odpowiedzialności karnej oskarżonego lub o przedmiocie procesu karnego, a nie o jakiegokolwiek kwestii incydentalnej, chociażby istotnej dla oskarżonego, rozstrzyganej w toku postępowania karnego. Postępowania incydentalne mogą być przedmiotem wznowienia tylko wówczas, gdy zapadłe w nich orzeczenia definitywnie zamykają rozpoznanie danej kwestii, wywołując trwałe skutki (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2013 r., III KK 231/13). W piśmiennictwie wskazuje się też, że możliwość wznowienia dotyczy postępowań ubocznych, o ile mają one autonomiczny – względem zasadniczego nurtu procesu – charakter, a więc nie mogą być z nim związane. Przykładem rozstrzygnięcia kwestii incydentalnej, które nie ma charakteru autonomicznego, albowiem ściśle wynika z orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, jest orzeczenie o kosztach postępowania, którego wznowienia w niniejszym wniosku domaga się obrońca.

W odniesieniu do rozstrzygnięcia o kosztach procesu problem wznowienia postępowania pojawił się w związku z wyrokiem TK z 23.04.2020 r., SK 66/19 569 , w którym stwierdzono, że: „§ 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z

dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. poz. 1801) jest niezgodny z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 zdanie drugie i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”, zaś w końcowym fragmencie uzasadnienia tego wyroku wskazano, że: „[...] w związku ze stwierdzeniem niekonstytucyjności § 4 ust. 1 rozporządzenia z 2015 r. – zainteresowanym podmiotom (w tym skarżącemu) przysługuje wznowienie prawomocnie zakończonych postępowań w zakresie rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu, gdzie podstawę prawną stanowił badany w niniejszej sprawie przepis”. W orzecznictwie sądowym przyjmuje się jednak, że pojęcie „wznowienie postępowania”, którym ustawodawca posłużył się w art. 190 ust. 4 Konstytucji RP, nie jest tożsame ze wznowieniem postępowania sensu stricto, a oznacza raczej wszelkie środki prawne, dzięki którym można osiągnąć efekt w postaci ponownego rozstrzygnięcia sprawy, według stanu prawnego po wyeliminowaniu niekonstytucyjnych przepisów. W zakresie kosztów postępowania takiej podstawy procesowej, dla przywrócenia stanu zgodnego z Konstytucją, upatruje się w art. 626 § 2 k.p.k. (por. Jarosław Matras, Komentarz do art. 540 k.p.k., [W:] Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. III, (red.) Katarzyna Dudka, publ. Lex, teza 4).

Art. 626 § 2 k.p.k. stanowi, że „jeżeli w orzeczeniu wymienionym w § 1 nie zamieszczono rozstrzygnięcia o kosztach, jak również gdy zachodzi konieczność dodatkowego ustalenia ich wysokości lub rozstrzygnięcia o kosztach postępowania wykonawczego, orzeczenie w tym przedmiocie wydaje odpowiednio sąd pierwszej instancji, sąd odwoławczy, a w zakresie dodatkowego ustalenia wysokości kosztów także referendarz sądowy właściwego sądu”. Należy zatem uznać, że kwestia kosztów postępowania (w tym zastępstwa procesowego) jest nie tylko immanentnie związana z danym postępowaniem (a więc nieautonomiczna), ale i zapadłe co do niej orzeczenia nie mają charakteru definitywnego, skoro ustawodawca przewiduje możliwość wydania postanowienia uzupełniającego w przedmiocie kosztów. Tym samym, objęte wnioskiem obrońcy postanowienia Sądów Okręgowego i Apelacyjnego w Poznaniu, nie mają charakteru orzeczeń kończących postępowanie, a więc zaskarżalnych w postępowaniu wznowieniowym.

Mając na uwadze powyższe uwagi i kierując się treścią art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. i art. 429 § 1 k.p.k., należało odmówić przyjęcia wniosku obrońcy ściganego K. Ł. o wznowienie postępowania, jako niedopuszczalnego z mocy ustawy.

[SOP]

[ał]

SSN Eugeniusz Wildowicz